

LA CAMPANA DE GRACIA

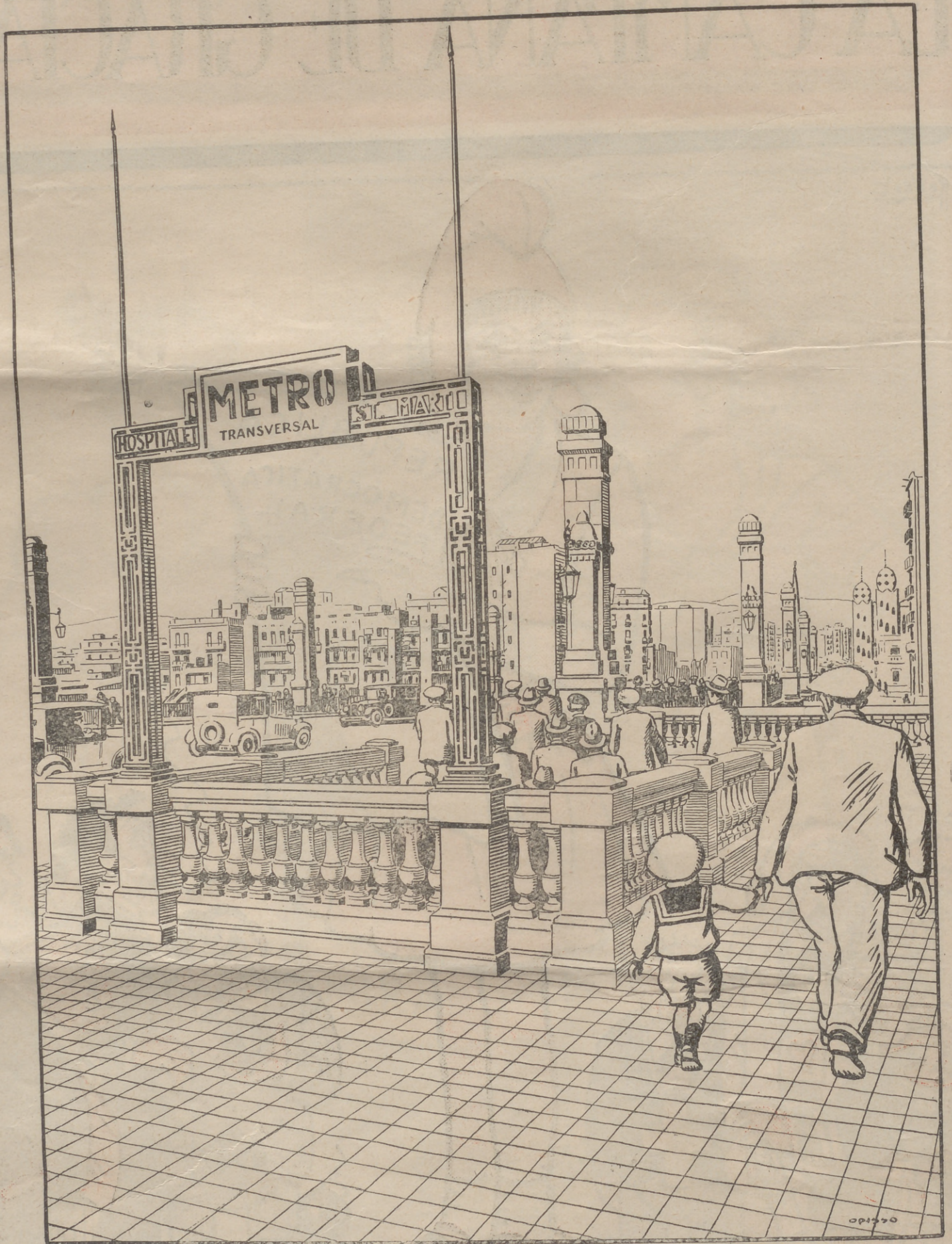

Els enemics de la República

—Mira-l'ho com vulguis: aquesta marreca ja té dos anys...
—Té dos anys, i ja és més gran que tots nosaltres!

F. C. Metropolità de Barcelona, S. A.

(TRANSVERSAL)

DIA PRIMER D'ABRIL INAUGURACIÓ DE L'ESTACIÓ MARINA

Escala mecànica

De **PLAÇA ESPANYA** a la **MONUMENTAL**, 20 cèntims

De **BORDETA (Hospitalet)** a **MARINA (Sant Martí)** quinze minuts

RAPIDESA :- **COMODITAT** :- **ECONOMIA** :- **METRO TRANSVERSAL**

SETMANARI D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

EDITORIAL

No sabem, quan escrivim aquestes ratlles, quins primers efectes haurà tingut la nota antiministerial que signaren i feren publicar les minories republicanes del Parlament espanyol. El to agre, punxadís i comminatori d'aquesta nota irrita qualsevol esperit normal. Quantes vegades caldrà repetir que la política activa és, precisament, tot el contrari d'un joc de criatures? Rebutgem, en absolut, tota mena d'obstrucció, vingui d'on vingui. Si l'obstrucció té per objecte paralitzar d'una manera completa les activitats legislatives, aleshores perd el nom d'obstrucció per guanyar-se el de traïció. Si la nota té un caràcter d'ultimatum i el seu contingut és irrevocable, tindrem totes les minories unides contra el Govern Azaña. I aleshores el Parlament, nucli central de tota la maquinària del règim, restarà inutilitzat totalment. Ens sorprèn la varietat de matisos que han pervingut a unir-se amb un tan lamentable propòsit. I no sabem veure quin resultat beneficiós per la salut de la República pot fornir aquest aplegament heterogeni, que va de l'extrema dreta a l'extrema esquerra. Un parlament ben constituït i en funcions normals, és, avui com sempre, un règim de convivència. La unió de totes les oposicions representa, pràcticament, una declaració de guerra de les minories contra la majoria. I això és d'un grotesc que ultrapassa l'absurd. S'entretenen les oposicions parlant de pau, de tranquil·litat i de pacificació dels esperits. Però el lamentable document que acaben de signar i publicar ens demostra que al Congrés espanyol hi ha un vast sector hipòcrita, al qual, més que no pas la salut de la República, interessa quelcom inconfessable. Convé que els catalans estiguem atents, per no prestar-nos mai a fer el joc de la contrarevolució.

JOSEP DENCÀS

Demà, diumenge, dia 9, tindrà lloc, al Palau de Belles Arts, l'homenatge a honor del Dr. Josep Dencàs, Conseller de Sanitat i Assistència Social de la Generalitat de Catalunya, president de la Comarcal d'Esquerra de Barcelona i de les Joventuts d'Esquerra d'Estat Català. A l'acte, que promet revestir una bella solemnitat, parlaran al poble l'honorable President de Catalunya, senyor Francesc Macià, el qual marcarà la trajectòria del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya en la propera lluita electoral; l'honorable president del Parlament de Catalunya, senyor Lluís Companys, el qual exposarà el seu pensament sobre el problema de la terra a Catalunya; i l'honorable Alcalde de Barcelona, doctor Jaume Aiguader, el qual parlarà del futur de la nostra ciutat.

L'Esquerra Republicana de Catalunya, va organitzant i portant a efecte una sèrie d'actes d'homenatge als homes que han treballat, any darrera any, a favor dels ideals de llibertat i democràcia, pensant sempre en el futur de la República i de Catalunya. D'entre aquests homes un dels que destaca amb màxima personalitat és el doctor Josep Dencàs. El Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya arribà a la seva creació com una resultant lògica, i gairebé obligada, de l'esforç personal d'un nucli d'homes que durant els anys d'opressió vilment pretoriana de l'ominosa dictadura monàrquica, es negaren en absolut a abaixar el cap i a obeir les ordres d'un poder anticonstitucional, antiliberal i antilògic. El catalanisme, que durant més de trenta anys, ha estat un instrument polític en mans de les dretes reaccionàries, representades fonamentalment per la Lliga i la Lligueta, tingué en aquests homes esforçats un constant gest de revolta, que mantingut i prolongat més enllà d'un quart de segle, acabà salvant les essències liberals, democrà-

tiques i republicanes, fins a cristallitzar en la victòria del 14 d'abril de 1931, i en la proclamació de la República catalana pel gran perseguit i exiliat Francesc Macià, cabdill d'Estat Català.

El doctor Josep Dencàs, al qual demà s'honora amb un homenatge merescudíssim, és l'home que a prin-

cipis de l'any 1930 llançava el manifest de «L'Avenç» de Sant Andreu, toc de clarí que unia tots els homes d'ideals catalanistes que aleshores actuaven dispersos. La unió d'aquells patriotes, que era un ferm baluard contra les atzagaiades del règim monàrquic a la nostra terra, representava un pas segur per la fusió, en conjunció perfecta, dels matisos catalanistes i republicans. L'aplec dels militants d'Acció Catalana, Acció Republicana, Unió Socialista de Catalunya i Elements de Francesc Macià, no es limità a Sant Andreu, sinó que reuní també els catalanistes i els republicans de Sant Martí i del Poble Nou, cristallitzant en un escampall d'entitats de tendències esquerranes, que serviren per aturar el pas a les influències de la Lliga i la Lligueta, així com d'altres elements de dreta

més o menys estranys al catalanisme. Per tant, «L'Avenç», capitanejat pel doctor Josep Dencàs, fongué les aspiracions de tots plegats, per anar, cada dia més de pressa, a la constitució d'una força d'oposició que barrés el pas a la vergonya reaccionària i dictatorial.

La fe del doctor Josep Dencàs, féu possible aquest feix de forces d'esquerra. L'esforç d'ell i dels que el seguiren rebé un refús lamentable per part dels elements que en aquella època d'oprobri es creien ésser els únics que detentaven les essències de la catalanitat. Josep Dencàs, a través d'esforços heròics, aconseguí sumar les voluntats, i el nom, immaculat de Francesc Macià féu el miracle. Al mateix local social de «L'Avenç» tingué lloc l'Assemblea d'Estat Català, de la qual nasqué amb vida oficial una força patriòtica que fins aquell moment no havia actuat com a força de partit. Cal dir ben alt que ella ha estat la que ha fornit un contingent més nodrit al Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya. La conferència d'Esquerres uní tots els esforços dels homes liberals sota el signe de Catalunya i la República. L'esforç personal de Josep Dencàs, sobressurt entre tots aquests nuclis, i avui, a la presidència de la comarcal d'Esquerra de Barcelona i a la Presidència de les Joventuts d'Esquerra d'Estat Català, així com a la Conselleria de Sanitat i Assistència Social de la Generalitat de Catalunya, la presència i actuació del doctor Josep Dencàs, és una ferma que la nostra catalanitat fonamental no serà mai traïda ni mistificada.

«La Campana de Gràcia», setmanari d'Esquerra Republicana de Catalunya, s'adhereix efusivament a l'homenatge que demà serà dedicat, al Palau de Belles Arts, al doctor Josep Dencàs, i li renova l'expressió de la seva admiració patriòtica, catalanista i republicana.

En l'acte que demà tindrà lloc a Belles Arts, a homenatge del conseller de Sanitat, del Govern de Catalunya, l'honorable President de la Generalitat

FRANCESC MACIÀ

MARCARÀ LA TRAJECTORIA DEL PARTIT EN LA PROPERA LLUITA ELECTORAL

El conseller de Sanitat del Govern de Catalunya, Josep Dencàs, serà homenajat demà al Palau de Belles Arts; en aquest acte, l'honorable President del Parlament de Catalunya

LLUIS COMPANYS

EXPOSARÀ EL SEU PENSAMENT SOBRE EL PROBLEMA DE LA TERRA A CATALUNYA

Demà, al Palau de Belles Arts, tindrà lloc l'homenatge al conseller de Sanitat, Josep Dencàs. En aquest acte, l'honorable Alcalde de la ciutat

JAUME AIGUADER

PARLARÀ DEL FUTUR DE LA NOSTRA CIUTAT

EL REPOS DE BARCELONA

La ciutat de Barcelona s'ha encarregat durant més de mig segle de funcions estatals. Calgué que ho fes perquè els Governos monàrquics deixaven per complet desateses tasques que per la seva condició eren patent de civilitat. Però, sobretot, ho realitzà per a enlairar l'esperit de Catalunya i donar sortida a la seva força, que tot just perquè s'oposava a l'absorció castellana, més que cap altra, entrebançà el Poder Central.

Barcelona ha gastat gran part dels seus cabals a esplaiar l'empenta catalana i catalanista que no s'avenia a les limitacions que li imposava l'Estat espanyol. Podríem dir sense exagerar que s'ha arruïnat en aquests quefers, perquè l'excedir-se en obres que no li corresponien era luxe extraordinari, que desnivellava el seu pressupost.

Per això trobem injust quan els representants de ciutats i comarques catalanes malparlen del centralisme barceloní. Atiats per petites passions, confosos pel predominí de Barcelona, els bons ciutadans d'altres pobles no troben més raó de la seva creixença i esplendor que atribuir-ho a un esperit absorbent i sense respecte a la personalitat aliena.

La centralització barcelonina és una fantasia creada en adaptar la mentalitat als propòsits dels Governos monàrquics. A la desconfiança del català ingenu li era d'una simplicitat còmoda trobar una representació nostrada al que significava Madrid per a la nació espanyola. Creia fatal i constant el desori centralista i acusava la ciutat de Barcelona de tenir les mateixes intencions.

Tot just ha passat el fet contrari. El municipi barceloní ha gastat en cultura, sobretot en alta cultura, molt més del que en veritat devia i del que ha estat corrent en les ciutats espanyoles. En sanitat, també, les seves funcions s'extralimitaven perquè ni la Diputació Provincial, ni la Mancomunitat en els anys d'existència, curaven com cal d'aquests serveis. Es més, l'Ajuntament posava a la disposició dels organismes regionals les seves instruccions i no en rebia res o una subvenció insuficient. Exemple, el Laboratori Municipal, que ha fet de laboratori de la província, de la Mancomunitat, de l'Estat per mediació del Govern Civil, i de tots els municipis i ciutadans de Catalunya quan el necessitaven. Una vegada més fem bona l'expressió de Joan I quan anomenava Barcelona «cap i columna de tota Catalunya». Com columna l'ha sostingut en dies de prova, i com columna i cap ha refet el seu esperit nacional quan en plena decadència anava a dissoldre's i a perdre's per sempre.

Avui, però, Catalunya amb més o

menys amplitud en facultats de govern és un Estat autònom i ara caldrà descarregar de Barcelona aquelles funcions que en prengué la iniciativa perquè cap altre no les realitzava i eren necessàries per a tots els catalans.

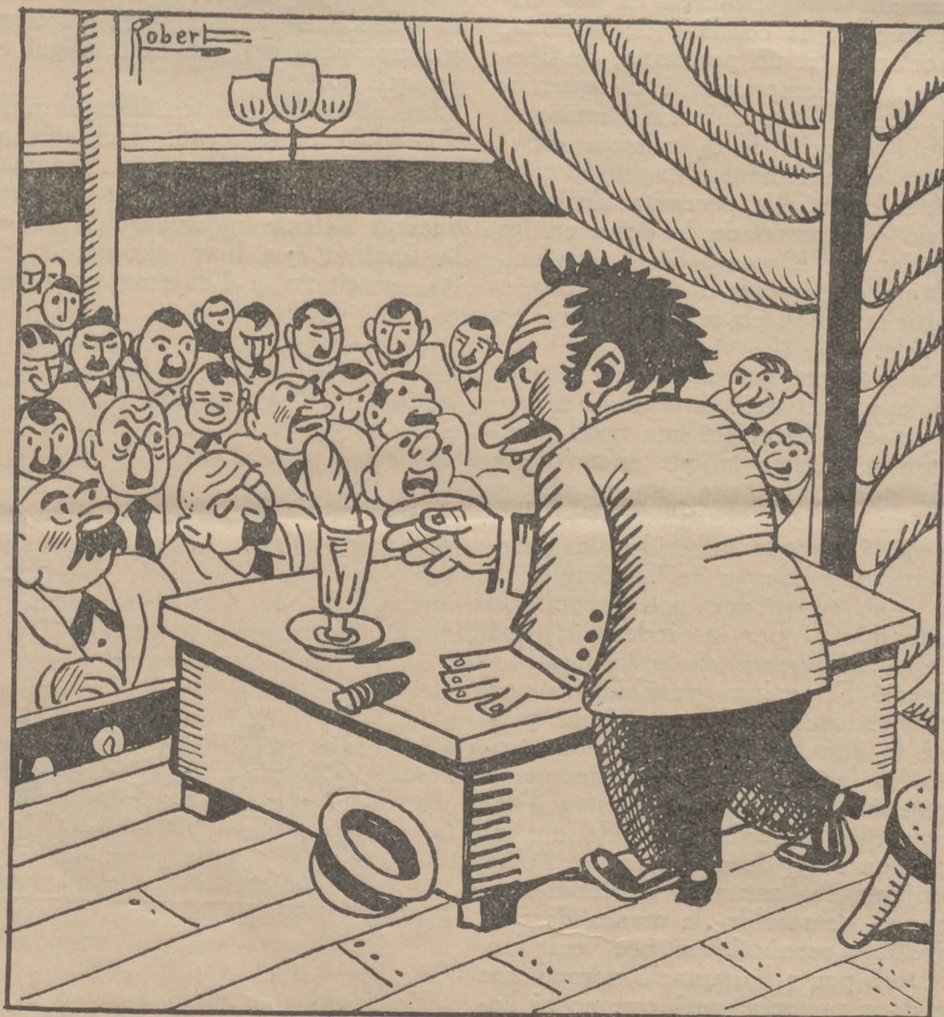
En veritat, Barcelona ha sabut ésser una capital. Ho ha estat en les hores d'esplendor passades. Però ha mostrat més la seva alta prerrogativa en els moments de sacrifici. La darrera en caure quan perdèrem les llibertats ho féu amb el màxim d'heroisme i preferí ensorrar-se combatint que no pas pactar desercions. Si fou la darrera en abandonar la lluita fou també la primera en reanudar-la. (Li pertocava, perquè amb el seu sacrifici en 1714 s'havia reservat el dret de revoltar-se contra la injustícia quan pogués i cregués propícia l'hora.

Ara a Catalunya correspon donar tota la dignitat a la ciutat que ha sabut sistematitzar i aguantar amb sacrifici l'esperit català. No vol honors ni títols excessius; per conservar la seva grandesa no ha pretès mai glòries desmesurades. No vol tampoc gratificacions ni subvencions que feixin i facin malfiar altres ciutats i

viles catalanes; Barcelona té prou vitalitat pròpia i un poder d'atracció, massa i tot en aquests moments perquè ens porta ressó de tragèdia que no podem evitar, per no necessitar ajudes i artificis per a engrandir-se. Només pretén ésser alliberada de tots aquells quefers extemporanis que s'havia assenyalat en bé de la pàtria catalana. Que se li estalviïn les funcions estatals que complia quan l'Estat oficial ens era advers i la iniciativa particular i privada havia de substituir-lo en la feina.

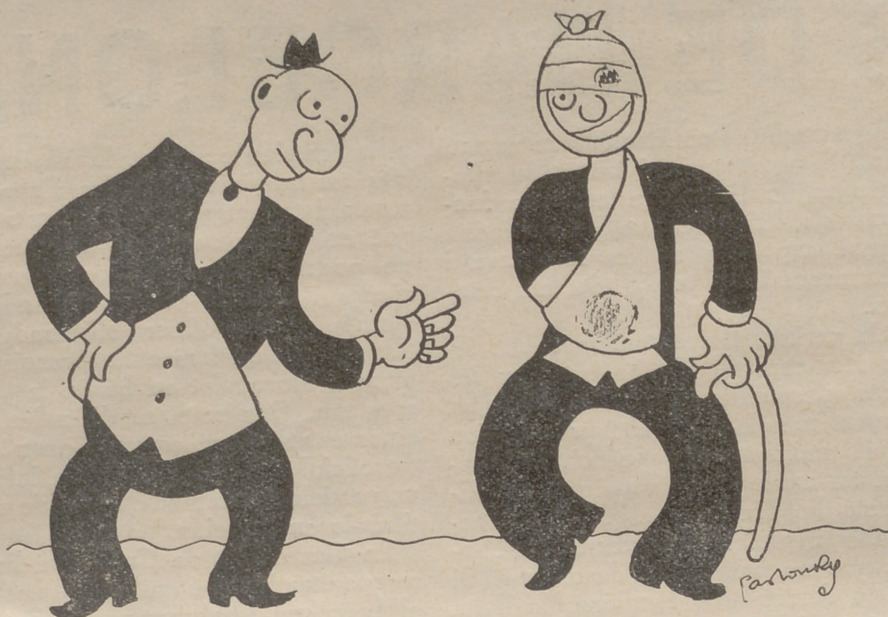
La Generalitat de Catalunya ha de recapacitar ben bé en les tasques que el barceloní l'ha reemplaçat fins ara i ha de reincorporar-les a la seva missió estatal. Seria injust que Barcelona s'encarregués encara de facultats que no li pertocuen i que des d'ara endavant serien una càrrega més feixuga en mancar-los un sentit de revolta i heroisme. Així els barcelonins alleugerim els nostres deures i podrem esmerçar en benefici de la ciutat l'esforç espiritual i econòmic que en mig segle de lluita hem hagut de dedicar a sostenir l'ànima i la cultura catalanes.

J. AIGUADER I MIRÓ

El míting d'Acció Catalana.

—Ciutadans: Tenim la barraca de la dreta i de l'esquerra. Ajudeu-nos a construir la nova Barracòpolis!...

—Què teniu?

—Res... Vinc d'una manifestació contra la guerra...

Crònica femenina

MILITANTS, I PROU

Quan Esquerra Republicana de Catalunya donava carta de ciutadania a la dona, considerant-la la seva igual en els Principis Bàsics del Partit, determinant categòricament el seu criteri respecte la condició de la dona, va orientar tot un programa, de liberalitat, de comprensió i d'esquerrisme, que va ésser defensat i remarcat amb l'actuació de la minoria d'Esquerra al Parlament d'Espanya, quan tant es discutia la necessitat de la inclusió o exclusió de la dona en les qüestions polítiques o bé la seva ciutadania en igualtat de drets i deures amb els homes, els seus companys en la vida.

Naturalment que en el que fa referència a l'actuació directa de la dona en la política, era una notable resistència passiva la que se'ns oferia pels que devien precisament ajudar aquesta iniciació femenina dins dels Casals i entitats adherides a l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Això va produir una pertorbació momentània, per la indecisió que oferia la manera d'adaptar-nos. La «Secció Femenina» possibilitava una independència molt necessària perquè la dona en la mateixa dona trobés les facilitats indispensables per a captar-se dels seus deures, a l'ensens que trobar-hi l'acollida que al seu bon desig de col·laborar en l'obra conjunta fos menester i alhora una manera de resoldre la manca de possibilitats econòmiques que era un destorb per a l'adaptació normal que la dona pretenia, però que no hi havia manera de resoldre.

Això va suposar uns estudis, una informació i en total la publicació d'unes «normes» aprovades pel Co-

mitè Executiu Central, en una reunió del Comitè Permanent del mateix.

Naturalment que l'evidència dels fets ha donat la raó a l'únic sistema d'admissió de la dona en el partit, o sigui com a militant estricta, i prou! Però, és que cal rebutjar totalment les «Seccions Femenines»? Creiem que no, però cal que hom, digui el per què no.

Les «Seccions» deuen ésser el mitjà d'atracció prosselitista. Tan sols a les «seccions» poden estar encomanades tasques determinades que produeixin l'efecte indispensable per a la finalitat que hom persegueix. Si les «seccions» a l'ensens tenen els

avantatges lògics de l'atenció per part de l'entitat que les controla, la seva obra serà molt més efectiva i eficaç, però per un termini prudencial; després, el natural és que aquestes «seccions» vulguin representar una força i aleshores, la discreció de l'entitat està en convertir la dona que acantonada no faria gran cosa, en aquella militant disciplinada que tan indispensable és, i que tan bons resultats dona al tenir consciència de la seva responsabilitat.

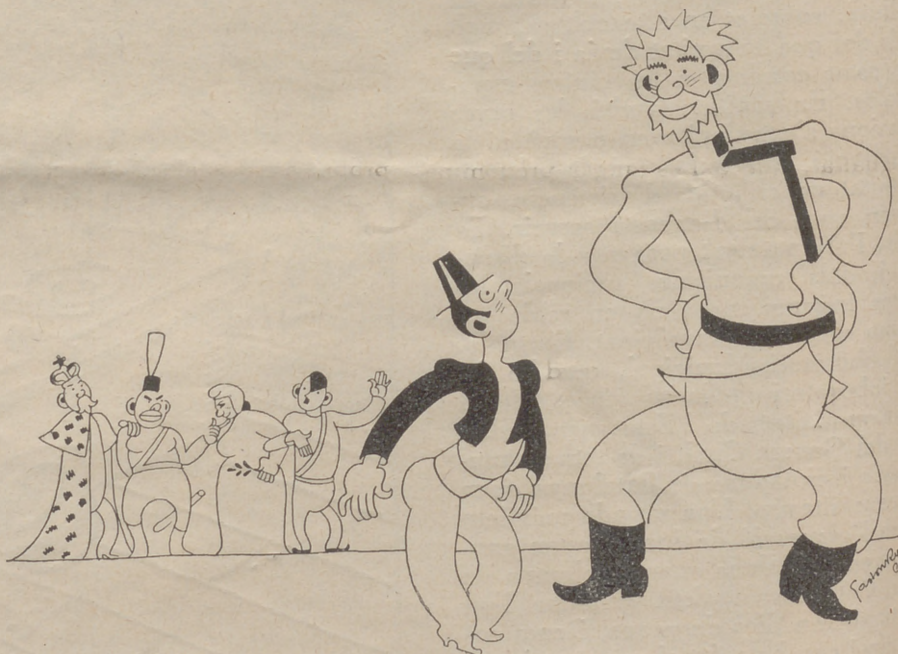
Saber realitzar aquesta obra, dins la desorientació que existeix, i que moltes vegades, per manca d'una generosa comprensió, sembla un afalac a la indisciplina, vol dir resoldre del tot el difícil problema de la suposada inadaptació de la dona en la política; vol dir interpretar el seu interès que indubtablement sent, però que una desviació pot entorpir-ne l'encausament que ens interessa, i que li interessa.

Cal enfocar tan sols la qüestió i desbrossar el camí cobert de petiteses que moltes vegades entorpeixen l'obra constructiva i tenir la valentia que suposa per a l'home en general, considerar del tot igual a ell la seva companya, la dona.

La dona ha d'ésser militant dels partits, i prou. Ara ve que per arribar-hi hom ha de valer-se de totes aquelles circumstàncies que li apunten el camí.

Tan sols així, podrem dir que hem realitzat l'obra que s'ha escrit en lletra de motllo, però que molts no s'atreveixen a desenvolupar, cobrint l'acció directa en la dona, suposant una manca d'intel·ligència que no poden provar si existeix per quant s'ignora totalment l'autodeterminació femenina.

M. TERESA GIBERT

El «flirt» de les nacions

—Ja tenim constituït el «Club dels Quatre».

—Bah! Mentre no acabin bevint coctels a les nostres costelles!

“TEATRE DEL POBLE”

Aquesta setmana s'ha produït a Barcelona un fet transcendent, al qual la majoria de ciutadans, excessivament distrets, no han aportat l'atenció que calia. Ens referim al projecte d'un «Teatre del Poble», elaborat per Joan Puig i Ferrer i Joaquim Montaner i Castaño. Aquest projecte restà damunt la taula en la darrera sessió municipal. Durant la setmana següent, la premsa ciutadana, catalana i castellana, organitzà un atac descarcat contra el projecte. I la vigília del dia en què devia ésser discutit, els autors del projecte publicaren una carta als diaris dient que l'estudi del plà de «Teatre del Poble» no havia estat prou ben comprès i que el retiraven amb el propòsit de presentar-lo novament en millor avinentesa.

Comencem per dir que coneixiem el projecte i que, sense entusiasmar-nos, ens semblà un dels intents més assenyalats de dignificació del teatre català que s'han presentat de molts anys a aquesta banda. Evidentment, no és la solució. Però la veritable solució, qui la té per ara? En el projecte de «Teatre del Poble» es parla de la creació d'un teatre d'entrada gratuïta. Això té el seu pro i el seu contra. Ja no cal dir que les empreses teatrals poden i deuen actuar on i com vulguin. Avui, a Barcelona, funcionen dos teatres en català: el Romea i l'Espanyol. Podem o no podem acceptar la qualitat de les obres que s'hi representen. Això, va a gustos. Jo crec que tot empresari és perfectament lliure de muntar les obres que vulgui i de crear-se el públic que pugui. Però ara no es tracta d'això. Deixem tranquils els empresaris particulars. Ara es tracta d'un assaig de teatre semi-oficial. Si a les actuals sales d'espectacles hi ha divisió de localitats, en el «Teatre del Poble» no n'hi hauria. Entrada lliure i seients iguals. Ja és hora que aquesta igualtat, que a l'estranger predomina fa temps, s'estableixi a casa nostra. Ens trobem davant d'un primer intent de teatre subvencionat per l'Estat, però en aquest cas (fixem-nos-hi bé!) de teatre eminentment popular; per tant, no podem aplicar-hi les mateixes normes d'un teatre d'empresa. Teatre gratuït per al poble. Res més. Teatre essencialment per als obrers.

Al costat d'això, trobem el propòsit, molt lloable, de no fer teatre d'indústria, sinó teatre d'art. Concedim també als empresaris particulars, la mena d'obres que vulguin, reservant-nos el dret d'assistir o no assistir a les sales d'espectacles. L'enviliment i la prostitució del teatre actual salta a la vista. Els autors d'obres xarones, fetes a mida i que ajuden a digerir, troben facilitats per l'estrena. Els que tenim obres dignes, escrites amb les exigències de l'honradesa intel·lectual més estricta, estrenem amb dificultats

o no estrenem mai. Per tant, l'ideal artístic del «Teatre del Poble», ens sembla altament lloable. Les obres serien representades al Palau de Projeccions, dotze obres cada any, els diumenges a la tarda. La resta del projecte em sembla atinadíssima i, repetim-ho, tot plegat ens fa l'efecte d'un dels plans més viables que a Catalunya s'han organitzat fins ara.

Però aquesta no és la solució. Jo, personalment, no crec en el «Teatre del Poble». A Catalunya s'ha abusat en excés de les coses adreçades al poble. I és per això que aquesta mena de noms ens fan somriure. No

cal crear cap teatre per al poble. El que cal, és crear un poble per al teatre. Per aconseguir-ho, no hi ha més que un camí: la creació d'un teatre nacional. Res de fer invocacions als «pobrets» obrers. Cal fer una escena catalana de to anti-popularista, d'un to rígidament intel·lectual. La Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, han de fundar un Teatre Oficial. La instal·lació d'aquest teatre, amb direcció, companyia i públic propi, ha d'anar a càrrec, absolutament, de les nostres dues entitats cabdals. No hi haurà teatre català oficial fins i tant que la Generalitat i l'Ajuntament construeixin, arrendin o adaptin una sala d'espectacles barcelonina. Tota obra que s'estreni ha d'haver passat, d'antuvi, per un consell de lectura solvent. I el funcionament del teatre ha d'ésser diari, tant si es perden diners com si no. El veritable teatre oficial és això, o no és res. Personalitzat encara més, direm que la primera cosa que cal fer, és fundar l'Acadèmia de Catalunya. I després, organitzar oficialment la creació del Teatre de l'Acadèmia. No hi ha més camí que aquest.

Però ara no es tracta ben bé d'això. Ara es tracta de cenyir-nos al retirat projecte de «Teatre del Poble». Joan Puig i Ferrer, té una executòria de catalanisme impecable. Sense ésser un literat intel·lectualista, ans al con-

trari, més aviat posseït d'una tendència indomitable cap al popularisme, Joan Puig i Ferrer mereix tots els nostres respectes com animador d'empreses literàries i teatrals. Joaquim Montaner i Castaño, com a poeta i com a traductor, és acreedor de l'agraïment dels catalans, tota vegada que ha viscut i produït sempre entre nosaltres com un català honorari. Les miserables anècdotes del temps de l'Exposició, que aquests dies han estat publicades per uns quants periodistes estira-cordetes, a mi no m'interessen. Per què, doncs, no han defensat llur projecte a peu i a cavall? Cal fixar-se només en la genteta menyspreable que l'han combatut. No vo'em parlar de la premsa castellana de Barcelona, sempre disposada a fiblar i atacar tot allò que fa olor de catalanisme. Aquesta mena de diaris provincians, que encara es publiquen en un llenguatge foraster, no mereixen res més que el menyspreu de les persones sensibles. El dia que tots els catalans es decideixin a ésser catalanistes, la trista premsa castellana morirà d'inanició. Del que cal parlar, és de la premsa catalana que ha combatut el projecte de «Teatre del Poble». I aquesta premsa, francament, mereix la repulsa més absoluta. És intolerable que els homes liberals suportem les impertinències d'aquests diaris jesuítiques que sembla que siguin els amos de Catalunya. No siguem ingenus! Qui volem que ens la porti la solució del problema del Teatre de Catalunya? Els sacristans de «La Veu»? Els impotents de «La Publicitat»? Els pedants de «Mirador»? Els invertits de «El Be Negre»? Quanta misèria! Quin dia ens decidirem, els catalanistes intel·lectualistes, a escombrar tota aquesta brutícia i a fer foc nou? Fa dos anys, d'ençà de la proclamació de la República, que aquestes quatre publicacions infectes han agafat un to de superioritat, de suficiència i de perdonavides absolutament inadmissible. Una colla de noiets fracassats, un grapat d'escorrialles de la difunta generació Prat de la Riba, un nucli insuportable d'universitaris i seminaristes, es passa la vida donant consells i parlant per damunt de l'espatlla. I a hores d'ara, els escriptors catalans solvents resten postergats, mentre els mediocres se la campen. El cas del projecte retirat del «Teatre del Poble», és simptomàtic. A aquesta genteta vil dels diaris catalans només li convé fer obstrucció, per tal de defensar els interessos creats en temps d'oprobí, amb els quals encara poden anar fent la viu-viu. Cal passar per damunt dels fracassats que encara s'atreveixen a fer mal. Cal reduir-los al silenci amb les armes del menyspreu més absolut...

A. ESCLASANS

"ATENEU BARCELONÈS"

Són ben pocs els ciutadans que coneixen aquesta entitat, un dels honors més sobresortints de Barcelona, i encara els pocs que es creuen conèixerla en tenen un concepte sovint equivoccat. L'Ateneu Barcelonès, com a associació fonamentalment intel·lectual que és, no atreu gaire el públic. Es pot dir que els únics que el coneixen són els socis, i encara molts d'ells no gaire bé. De vegades, sobretot en la premsa política, l'Ateneu Barcelonès és esmentat amb un aire pejoratiu i amb un to de menyspreu, com si fós un recer de gent hostil a les essències liberals i a l'energia viva de la ciutat en allò que té aquesta de més popular. Tot això són falòrnies. L'Ateneu Barcelonès és un orgull de Barcelona; i si l'adjectiu no estigués prou desacreditat, diríem que és el màxim refugi veritablement «europeu» de les persones cultes que honoren la ciutat. Els visitants, sobretot la gent estrangera, quan surten de l'Ateneu fan grans lloances de la institució. Alguns d'ells han arribat a dir que ja pagarien quelcom per tenir-ne una d'igual en llurs països. Això fa més deploable la desconexença que de l'Ateneu Barcelonès tenen els ciutadans de Barcelona. Potser contribueix a aquest desconeixement, i àdhuc a la possible hostilitat, el fet que l'Ateneu no hagi publicat mai cap volum, memòria o anuari en el qual sigui contat l'història completa de la institució. Sabem que s'ha intentat quelcom d'això, però fins ara no ens ha estat possible trobar una història completa de la docta casa, encara que fos resumida. Com a socis que som d'ella, concurrents de cada dia a les seves sales de treball, en les quals,

BIBLIOTECA

per dir-ho amb l'expressió popular, gairebé fem vida i mort, ens hem interessat a recollir algunes dades per tal de fer conèixer al nostre públic que ha estat i què és avui l'Ateneu Barcelonès.

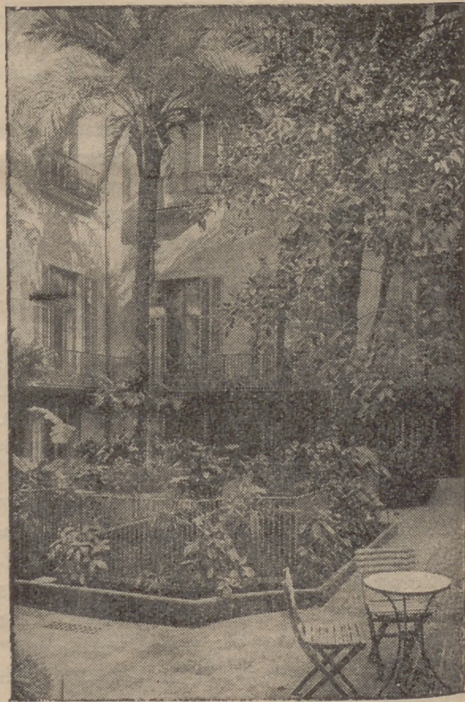
El dia 21 d'abril de 1836, el *Diario de Barcelona* publicava un avís en el qual es feien les consideracions pertinents per tal d'arribar a la conclusió de què la ciutat de Barcelona devia furdar com més aviat millor un Club, Associació o Ateneu, en el qual poguessin aplegar-se els amants de les lletres, les arts i les ciències. La crida caigué en el buit més absolut. La guerra civil agitava els esperits i distreia l'atenció dels ciutadans envers

**«Editorial Llibertat, S. A.,
editora de «La Humanitat»,
ha adquirit la propietat de
«La Campana de Gràcia», el
valent setmanari de brillant
historial català i republicà,
avui, com mai, defensor de
la ideologia d'Esquerra Re-
publicana de Catalunya.»**

qüestions d'un interès més immediat, segons deien, però en realitat degut a què les passions estaven desfermades i la ciutat es trobava bastant mancada d'atractius socials que permetessin trobar un gaudi en la convivència. El desordre i la intranquillitat estaven a l'ordre del dia, i per tant el projecte no arribà a cristallitzar. Passaren els anys, i els homes que havien tingut la primera idea de la fundació, juntament amb altres de la generació que els seguia, poliren i prepararen l'èxit de la temptativa. El dia 21 de maig de 1860 tingué lloc la inauguració de l'entitat, a la qual fou posat el títol de «Ateneu Català». Passaren deu anys més, i en el curs d'ells la ciutat de Barcelona es trobà amb què posseïa dues societats de molta fama: la una, perquè era un aplec de gent estudiosa, i l'altra, perquè era un fogar familiar, on resultava fàcil divertir-se honestament. Aquestes dues entitats eren l'«Ateneu Català» i el «Casino Mercantil Barcelonès». Com que de mica en mica els socis de l'una s'adonaren que també eren socis de l'altra, vingué un moment en què parlaren d'intentar la fusió d'ambdues, i després de llargues discussions, més o menys privades, la fusió fou acordada i tingué lloc la nit de l'11 d'abril de 1872. La nova entitat prengué el nom definitiu de «Ateneu Barcelonès». Una vegada foses, resultà que la nova societat tenia 551 socis, dels quals

n'hi havia 444 procedents del «Ateneu Català» i 107 del «Casino Mercantil Barcelonès». Hom acordà que l'objecte fonamental de la casa era el foment de les lletres, les arts i les ciències, per mitjà de la biblioteca, que ja estava creada, i de conferències, lectures, concursos i tot altre acte que contribuís a desenvolupar la vida intel·lectual de la ciutat. El primer president del «Ateneu Barcelonès» fou Manuel Duran i Bas. D'aleshores ençà, per la presidència de la docta casa han passat les figures dels patricis més sobresortints del Renaixement de Catalunya. L'actuació de l'entitat anà cobrant importància cada dia més, fins el punt que calgué pensar en adquirir una casa pròpia. El cèlebre discurs de Guimera, que fou llegit el 30 de novembre de 1895, obrí, per dir-ho així, el període no ja catalanesc sinó netament catalanista de l'Associació. I d'aleshores ençà, aquell «Ateneu Barcelonès» ha estat per als catalans l'Ateneu Barcelonès que tots coneixem avui. L'any 1906, l'entitat es traslladà a l'antic palau dels Parellada, construït al carrer de la Canuda, núm. 6, en el qual calgué fer reformes importants. A partir d'aquell any, l'Ateneu té edifici propi, costejat amb fons de la Societat.

Avui, l'Ateneu Barcelonès és un club de vida ciutadana perfectament normalíssima. Ell dóna un to intel·lectual inconfusible a la vida i l'obra dels millors dels nostres literats. El nombre de socis és avui d'un miler de residents i un centenar de transeünts. Cal fer constar que la llista de socis és molt variable, amb altes i baixes

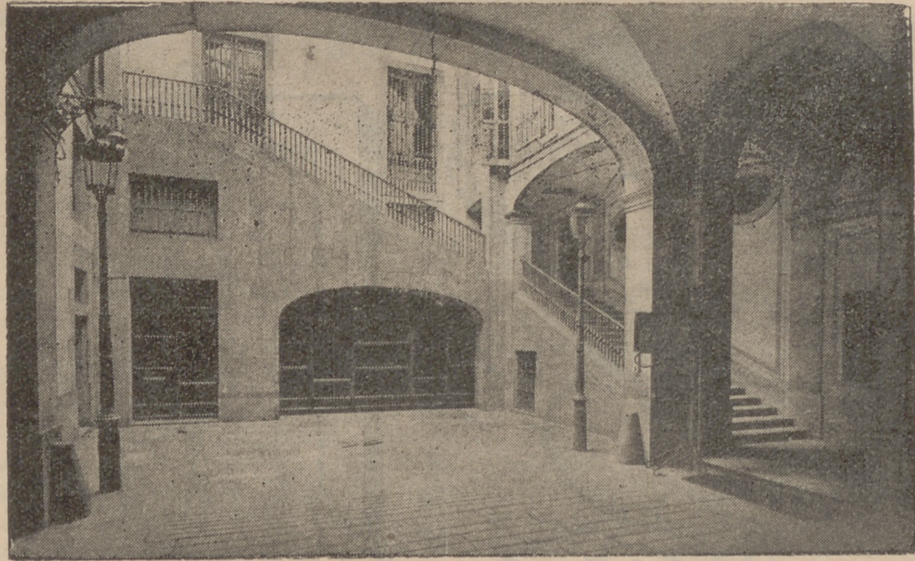

JARDÍ

sovintejades, car cada any, en obrir-se els cursos universitaris, una nova generació d'estudiants fa fluctuar la llista dels socis amb contingents que generalment es fonen a fi de curs per renovar-se el curs següent. La Biblioteca actual de l'Ateneu conté més de 80.000 volums, ultra els manuscrits, col·leccions de periòdics i revistes, moltes d'elles úniques, sobretot en bibliografia catalana. En realitat, i això cal fer-ho constar ben bé, per tal que se n'assabentin els criticaires que no saben mai de què se les heuen, l'Ateneu Barcelonès és un refugi de treball intel·lectual. Fonamentalment, l'Ateneu Barcelonès és una Biblioteca, la qual està instal·lada a les amples sales del primer pis. Esser soci de l'Ateneu equival, sobretot, a ésser un assidu de la Biblioteca, a la qual s'hi va a llegir i escriure i aprofitar el temps. No obstant, l'Ateneu Barcelonès té altres sec-

“LA CAMPANA DE GRACIA”, com a resposta a les preguntes que cada dia reb per escrit, fa avinent una vegada més que és un setmanari d'esquerra, i que, per tant, les seves pàgines estan obertes a tots els escriptors liberals que desitgin una tribuna on fer públiques les seves idees. Sota el signe de Catalunya i de la República, tothom qui vulgui enviar articles al nostre periòdic serà cordialment acceptat. Tot escrit intel·ligent serà benvingut i inserit amb molt gust a les nostres pàgines acollidores.

cions, algunes d'elles molt importants per segons quins socis. Escampades pels baixos i pels altres pisos, aquests darrers també abarrotats de llibres, hi ha les sales d'actes, de conversa, de lectura, de billars, de «tresillo», classes, esgrima, gimnàs, banys, barberia, i el magnífic jardí. En els baixos hi ha el fumador, en el qual es reuneixen cada tarda diversos socis representatius que constitueixen la tan cèlebre i per segons qui temible, «Penya de l'Ateneu». D'ella surten i a ella tornen iniciatives transcendents, moltes d'elles de veritable interès per la ciutat de Barcelona. A conseqüència de les converses tingudes entre uns quants amics d'aquesta penya, fou projectat i fundat el premi literari «Joan Creixells», en memòria d'aquest malaguanyat estudiós que havia mort poc temps abans i que era un dels assis-

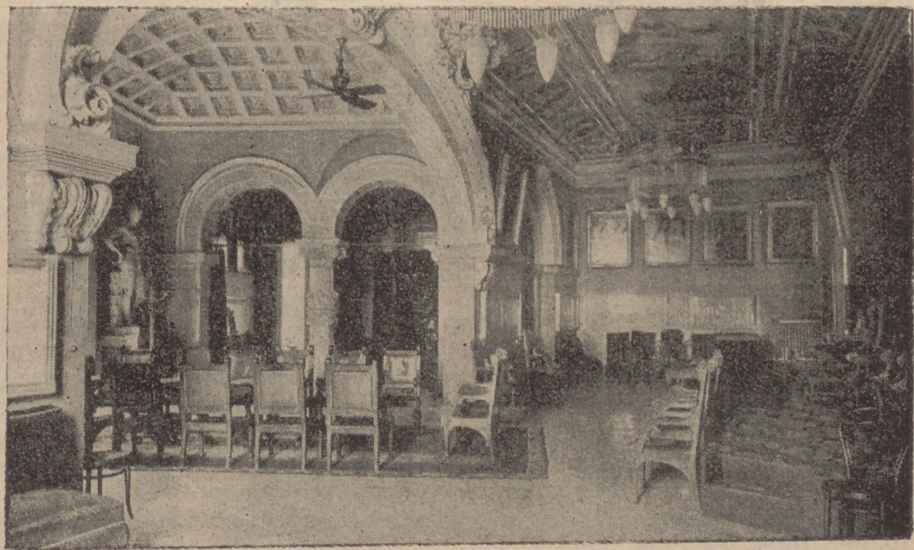
ENTRADA

tents més honorables d'aquella penya. Escampades per les altres sales de la casa, hi ha també altres penyes, que es fan i es desfan a diverses hores del dia (dels metges, dels polítics, dels advocats, dels escaquistes, etc.). No és possible esmentar en un ràpid article les grans riqueses bibliogràfiques que l'Ateneu Barcelonès estotja. Si fullegem el catàleg dels manuscrits, que J. Massó i Torrents publicà l'any 1901 a la *Revista de Bibliografia* i que *L'Avenç* edità en tiratge apart l'any 1902, trobem els manuscrits procedents de la Biblioteca Amer, que fou comprada i que passava de les 4.000 obres, entre elles 24 llibres de Deliberacions, Comptes i Claveria, procedents del saquejat Arxiu dels Antics Cònsols de la Llotja de Mar, de Barcelona; un Cançoner del segle XV; els «Triomfi» del Petrarca, amb comentaris en català, del segle XV; el «Llibre dels Angels», d'Eximenç; les «Ordinacions de la Casa Reial d'Aragó», del segle XIV; la història dels Comtes d'Àmpúries, Peralada i Rosselló, del segle XVIII; el «Jardí de Ramelleres»,

de Gavino Branca, del segle XVII; «Ester, Glorias de Catalunya», del segle XVIII; «Utilitat dels Ordres Religiosos», del segle XIX; els Llibres Gremials dels Espasers i Corders, etc.

De vegades, s'ha fet acusació a l'Ateneu Barcelonès d'ésser un Club intel·lectual, i de no ésser polític. Això, més que no pas una acusació, és més aviat un elogi. D'altra part, la majoria de socis són intel·lectuals i a l'ensem polítics. Durant la funesta Dictadura, a tots els reconcs i reconets de la docta casa es conspirava al roig-blanc i es preparava a tot gas la victòria de la República Catalana, que cristallitzà el 14 d'abril de 1931. De totes maneres, bo és que l'Ateneu Barcelonès sigui sempre, fonamentalment, el refugi dels homes de vocació i professió intel·lectual. Entre la vida agitadíssima de la ciutat de Barcelona, l'Ateneu Barcelonès deu representar tothora un oasi de pau i de meditació, a la porta del qual s'aturin sempre les terboleses i les passions.

A. ESCLASANS

SALA D'ACTES

La solució

—Tots aquells que dient-se republicans fan traïció a la República, passaran per aquest nús...

Perquè porto un clavell al trauc

Jo crec que les flors són una de les coses més belles del món. Quin misteri! Volen dir il·lusió, desig, esperança, prometença de fruits, bondat i alegria.

Les flors són la paraula creadora. Els fruits són la realització de la paraula; són l'acte. I si els actes i els fruits són d'una realitat material colpidora, les paraules i les flors són plenament espirituals.

Jo sóc picat d'un franciscanisme enternidor amb tot i les meves rebel·lies i apostrofacions irreverents. I és per això que em plauen tant les flors.

Recordo amb joia aquells temps atziags de bohèmia forçosa quan, patint gana i tenint l'esquifida quantitat de deu cèntims, no comprava un llonguet per tal de poder comprar un clavell. I amb el clavell al trauc acariciava la il·lusió de sentir-me flor de dolor i de neguit que donaria fruit un dia o altre.

D'aquells temps només me'n resta un doll d'humanitat i d'experiència i l'etern clavell al trauc.

Estimo totes les flors, però el clavell té una rojor de virilitat superior

a totes les altres flors. Brasa roent, llavi apassionat que té tota l'ardència d'un bes sensual que crema l'ànima. Així com la rosa és feminitat gràciosa i escaient per més que sigui encesa i apassionada. La rosa recorda més un pit o una galta que no pas uns llavis. Els llavis són de clavell.

Quina pietat més profunda he sentit pels que he vist que reien del meu clavell! Si sabessin quina cosa més gran i més bella penso del portar una flor al trauc o al pit! Jo crec impossible que un home portant un flor —i quan dic PORTAR vull dir tenir consciència que la porta— pugui fer mal a res ni a ningú. Es necessari ésser flor per dintre per a portar dignament una flor per fora. Cal que hom arribi a persuadir-se que la flor que porta surt d'ell mateix com una flama de bondat que se li escapa del cor i es posa quieta damunt el trauc.

Oi més, el clavell és flor de lluita; té una fogosa rojor de sang. No escauria pas un clavell damunt el cor sense la rel d'un ideal a dins.

Es impossible, per a mi, que un home sigui bo si no estima les flors.

I quan s'estima una cosa se sent l'immediat desig de posseir-la. Per això jo porto orgullosament el clavell al trauc com un símbol de bondat i d'ideologia.

Amb el cor ple d'il·lusions novelles, amb un caliu d'esperances en el futur, amb la sang bategant, encesa d'ansies de llibertat i avançament humà, porto el clavell al trauc com un ull que guaita l'esdevenidor, abraçat d'entusiasme.

SALVADOR PERARNAU

Doncs que us creieu, Lerroix?

El senyor Lerroix sembla que ja no té, en els seus arguments de combat, aquella confiança que havia tingut fins ara sempre que es tractava de dirigir un atac contra el govern.

Es veu clar que, en l'última temptativa, poques hores abans d'empendre l'ofensiva, ja donava per descomptada la desfeta.

Amb tot, però, no és això el que ens interessa assenyalar avui; ja ho sap tothom, que fa temps que el senyor Lerroix va de malament a pitjor.

El que més ens interessa, per haver-nos cridat l'atenció, foren unes paraules, dites pel senyor Lerroix, en ocasió de parlar del debat que s'anava a desenrotllar en el Congrés, amb un periodista. Contestant el senyor Lerroix, a certes preguntes que li feu el periodista, contestà que havia anat a Madrid fins el gat de la Generalitat.

Pel que es veu, al senyor Lerroix el molesta aquesta unió entre el govern de Catalunya i el de Madrid.

¿Què menys pot fer Catalunya que acudir al primer toc d'atenció sempre que es tracti de posar-se al costat del govern de la República?

Potser es creia el senyor Lerroix que els catalans s'esdevindrien uns renegats con ell. No, senyor Lerroix. Els republicans de Catalunya tenim un criteri concret dels nostres ideals i no abandonem tan fàcilment les armes de batalla per afavorir l'enemic.

Si al senyor Lerroix el molesta aquesta intel·ligència mútua, que ara més que mai, convé que no falli, ha de tenir en compte que, molt més ens molesta a nosaltres, el que a Catalunya existeixin encara tota una plaga de centres, patrocinats per ell, que es diuen radicals, sota els quals s'hi agrupa la flor de la reacció. Això sí que és una vergonya per Catalunya.

El dia que els republicans de Catalunya canviem de criteri, ens retirarem per no molestar al pròxim.

Si el senyor Lerroix, quan la seva consciència li aconsellà enfundar el punyal i llançar aquella teia flamejant que l'havia caracteritzat, s'haguera retirat en la pau de un seminari, hagués fet més bé a la República que no acapdillant a la reacció.

JOAN FONT.

No: les oposicions no són republicanes

Un darrera l'altre, els partits de l'oposició van semblant esculls a l'obra governamental. Vàrem veure, no fa pas gaire, com de Casas Viejas se'n feia una senyera vergonyosa i s'alçava contra el ministeri de la República. Fou un cas absurd, de gust pèssim, groller, fer servir de senyera uns malaurats cadàvers per assolir la satisfacció de pruïges, dalers i ambicions personals. L'opinió sensata del poble la fustigà, el Govern la combaté noblement, i l'escamot sublevat va ésser retut d'una manera total, amb la satisfacció del país on es recolza aquest ministeri que ha portat avant la nau republicana aquests primers quasi dos anys de navegació difícil per les mars de les lluites reaccionàries i traïdores...

Amb la desfeta a coll, els oposicionistes, però, no han claudicat en llur propòsit insà i antipatriòtic. Just han perdut aquella batalla, en la qual xifraren —els il·lusos!— tantes d'esperances, que ja es preparen per a una altra que ultrapassa l'anterior en absurditat, mal gust i grolleria. I a manca de cadàvers que onejar per senyera, aquesta vegada gosen alçar el penó sagrat de l'estabilitat republicana, en un sacrifici que fa esborronar tots els espanyols autènticament republicans. Aquesta sola feta ja és prou a desprestigiar-los i cridar el fracàs al seu costat, car les concupiscències personals poden agafar per pretext i mitjà per tal de satisfer-les, qualsevol conducta o postura; qualsevol, però, menys una: i aquesta una és, en el cas present, l'ensenya enarborada, que gràficament és l'estabilitat republicana i, ortogràficament, l'*obstrucció sistemàtica parlamentària*.

Reconeguem que, si bé possible, no és pas segur l'èxit dels insurrectes radicals, conservadors i companyia. Reconeguem així mateix que les ambicions polítiques mal refrenades posen en un nou trànsit difícil la marxa de la República, puix que malgrat la seguretat que tenim de la majoria parlamentària que recolza el Govern, malgrat la nostra convicció en l'encertat procedir circumstancial que adoptarà el Govern —convicció ben assentada en el patriotisme i en les qualitats estadistes de qui està al cap del governament d'Espanya—, no podem eludir de considerar la dificultat de l'instant present i les conseqüències devastadores que podria te-

nir una actitud com la iniciada per les oposicions, tan devastadores que podrien acabar amb els mateixos que l'han adoptada, en acabar amb un règim que espontàniament i voluntàriament va donar-se el poble de tot Espanya el dia 14 d'aquest mes d'ara dos anys.

Tanmateix, sembla ésser aquest el camí que emprenen els rebels sistemàtics. Hom diria que, amb els mauristes i monàrquics oficials, persegueixen aquesta mateixa fita, endeiriats, els *republicans històrics* amb Lerroux al davant. Després de lluitar trenta anys —així ho diuen ells almenys— per la restauració de la República, ara, que la tenen restaurada i consolidada, no fan sinó posar-li bastons a les rodes, dificultant-li la marxa normal. Se'ns va fent impossible, doncs, de creure que ho hagin estat mai de republicans. —Ja hem exposat el nostre dubte una altra vegada. — Pel contrari, cada dia ens afermem més a la convicció que la seva lluita de tres dècades no ha tingut més (idealitat) que la de cercar-se una posició, una menjadora vulgar, que els lleva de cop i volta tots els mèrits figurats amb què abans ornessin la seva respectiva biografia de pressumptes rebels conseqüents. No ens sorprèn dels monàrquics-agraris, per llur condició natural; tampoc dels mauristes i altres minories, convertides al republicanisme potser més per combatre ofenses reials que amb la Dictadura els foren inferides, que no pas per explícita fe republicana. Ens ha de sorprendre, únicament, en els radicals i algun altre element «republicà-històric». I, en sorprendre'ns, no trobem altra justificació lògica que la més amunt exposada. Ni la trobem ni creiem que ningú, «republicanament», la trobi.

* * *

Els republicans de «30 anys» haurien de saber bé la història. Haurien de saber, doncs, com es malaurà la Primera República Espanyola, a desgrat d'haver-hi tants de republicans-llumeneres. Si fossin republicans, en conseqüència, fugirien de les lluites republicano-civils i, en comptes de destruir-se absurdament, cuitarien a facilitar el desenvolupament de la República, *dirigida pels qui, siguin qui siguin, compten amb una majoria parlamentària, que és el sistema de-*

mocràtic per excel·lència. I en saber història haurien de saber, encara, que fa dos anys que va finir la monarquia, suïcidada per una llarga actuació despòtica que culminà en la Dictadura que tots hem patit; *va suïcidarse, en desmoralitzar-se, en no entendre's els seus puntals*, la qual cosa, quan menys, va precipitar la seva fi en perdre la confiança de tot el poble.

Aquestes pàgines de la nostra història són ben fresques, principalment la darrera. I un «republicà-històric» té no ja el dret, sinó el deure de saber-les; que no sàpiga prehistòria o no conegui l'edat antiga, ni la mitjana, ni la moderna, pot hom dissimular-li-ho; que no conegui l'edat contemporània, ni tan sols que no hagi llegit un diari qualsevol de fa dos anys, ja és imperdonable.

I si coneix la història —que no tracitem pas d'assentar el contrari— llavors hem de creure, una de dues: o que no en sap treure el profit cabal (missió de la història), cas en el qual serà un polític pèssim, o que no ha estat mai republicà.

I nosaltres fem la justícia de considerar els «republicans històrics» coneixedors i bons assimiladors de la història: sobretot els que posseeixen un títol acadèmic.

F. SERRA I MONT

L'àngel exterminador

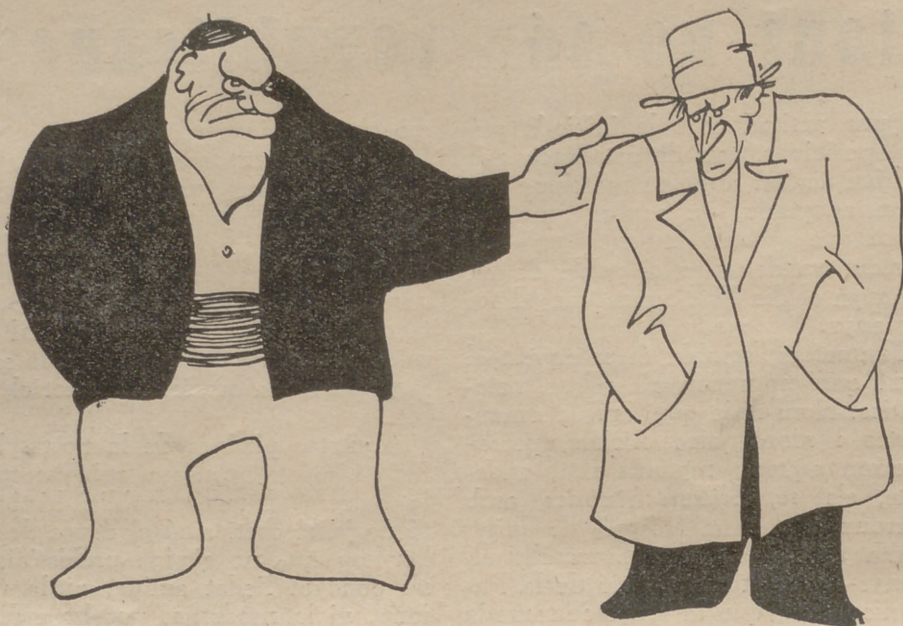
Un nou redemptor de la humanitat, rival de Jesucrist.

PERE BADOSA

ORTOPÈDIC

Carrer de Santa Anna, núm. 23, pral. - Telèfon núm. 14581 - BARCELONA

CONSULTA: D'11 a 1 i de 6 a 8
excepte dies festius)

—Per què no vas a trobar els d'Acció Catalana? Potser et donarien feina,...

—De què?

—D'espectador de míting. Els en manquen tants!

La llibertat i la contra-revolució

Ahir va fer quinze dies que a la nostra ciutat passaren coses molt desagradables. Durant l'enterrament del disortat comerciant, senyor González, mort a mans d'uns estrangers per qui Barcelona s'havia mostrat excessivament generosa, uns agents provocadors entabanaren a la gent fins a aconseguir que s'esbràvessin amb exclamacions de duptosíssim gust i àdhuc en gestes i actituds ofensives per a les nostres autoritats. Després, anaren a l'edifici del Palau de Justícia amb el propòsit de linxar als criminals; i finalment, més tard, un grup intentà agredir dintre l'Ajuntament, al regidor lliguer senyor Solà de Cañizares, el qual, amb una humilitat perfectament catòlica, intentà defensar-se a trets de revòlver. Al senyor Solà de Cañizares, se l'acusava res menys que d'haver emprat una frase que, literàriament, sols l'hem vista, fins ara, estampada en alguns capítols del *Quixot*. Jo no sé si la va pronunciar o no, però el que sí és que, d'haver-la dit, la única acusació que es podria fer als que l'avalotaven, fóra haver pecat per defecte i no per excés.

La tolerància que per un excés de respecte i amor a la justícia i a la llibertat s'ha tingut amb tota mena d'elements anticatalans i antirepublicans, comença a dar els seus fruits. Jo he sentit a una dona elegantment abillada afirmar públicament en plè carrer de Muntaner i davant un grup de ciutadans que venien de l'enterrament de la víctima de l'atracament del carrer de Salmeron, que els pistolers eren pagats per gent de l'Esquerra. Aquella pobra senyora, que segurament no sa-

bia llegir ni escriure, portava la creu de les «Cristoleres» i se'n devia anar tota satisfeta a resar el rosari o les quaranta hores després d'haver portat a cap la *caritativa* tasca de llançar una paletada de llot damunt uns homes als qui ni coneix ni segurament ha vist mai.

I encara es queixa la gent cavernícola i diu que des de que hi ha República, no hi ha llibertat! Vegeu com, públicament, es ven un llibre elogiant en Sanjurjo pel seu moviment del 10 d'agost; vegeu «Reacció», penjada als quioscos, publicant un interview amb el general Barrera i desfent-se en comentaris ditiràmics envers la seva actuació en el mateix moviment; vegeu «D. I. C.» insultant, menyspreuant i calumniant totes les personalitats de l'Esquerra...

Cada vegada ens semblen més justos, més encertats i més profètics aquells mots memorables de Manuel Azaña, pronunciats al Parlament espanyol fa un any! «El que ha de fer el Govern és evitar i impedir que la gent atempti, no contra el liberalisme dels altres, sinó contra la llibertat; és governar d'una manera que ningú no pugui aixecar-se contra la llibertat dels altres. No hi ha llibertat contra la llibertat. I aquesta és la política del Govern: garantim la llibertat, assegurant als espanyols que poden seguir essent lliures; res no ens importa saber si ens jutgen o no liberals».

Per no haver tingut prou en compte aquest concepte de que la llibertat deixa d'ésser-ho quan atempta la llibertat mateixa, Catalunya veu avui els seus homes més rellevants injuriats i

vilipendiats i les seves llibertats, aconseguides amb l'esforç generós de diverses generacions, escarnides i befades. No hi ha acusació, per descabellada, vil i miserable que sigui, que no hagi estat llançada contra el Govern de la Generalitat, contra la majoria que actua al Parlament i a l'Ajuntament, contra tota l'Esquerra en pes. I això es consent, això es tolera, i els difamadors, els calumniadors, es passejen impúdicament per la ciutat amb aire retador, pensant: Ara ve la nostra!

Que es desenganyin, però.

Els homes que formem dintre les files de l'Esquerra de Catalunya, ho hem permès tot, ho hem suportat tot, ho hem consentit tot, per un excés de respecte a la llibertat. Però ja en tenim prou. No hem romàs arreconats endebades durant els vuit anys de Dictadura, mentre els altres s'enriquien amb negocis immorals. Estiguin tranquils, que no formem cap partida feixista, ni sortirem al carrer, perquè totes les seves baixes manobres no posen, no posaran, no poden posar en perill la llibertat de Catalunya ni de la República. Però emprarem aquesta llibertat per parlar al poble, totes i cada una de les vegades que sigui necessari, molt clar i molt alt. Llitem amb una arma més noble—i també més poderosa—que ells: la força de les idees i la força de la veritat. Revelarem quina finalitat persegueixen aquestes campanyes de descrèdit. I tirarem a terra aquet edifici de mentides que estan bastint els detractors del nou règim, perquè com deia jo en 1929 al meu llibre sobre Gandhi, preveient la propera caiguda de Primo de Rivera—llavors no tenia altre mitjà que el comentari a la política estrangera per alludir al Dictador i la Dictadura—«no hi ha res que tingui tanta força com les idees. Unicament aquestes es trameten i perduren de generació en generació, imposant-se al final moltes vegades sense violència. El que semblava haver de morir ofegat en un oceà de sang, cau un jorn sense pena ni glòria perquè s'acaba de produir un fet trivial, insignificant, però que basta per ensulziar-lo en la pols de l'oblit». Aquest fet trivial fou, per a la Lliga Regionalista, l'anarquista de Terrassa. Per a la flamant Lliga Catalana, ho poden haver estat els bàrbars de Prats de Molló del senyor Segarra i també aquells altres als quals s'afirma ha alludit el senyor Solà de Cañizares, amb una expressió grollera i tavernària.

AGUSTI PIRACES.

Subscriuiu-vos a
Ràdio Barcelona
Casp, 12 • BARCELONA

Els secretaris d'Ajuntament

Es una cosa perfectament natural que els homes que governen vulguin ajudar-se de gent lleial. Convé que tots els catalanistes republicans defensin sempre la puresa i la fortitud del règim democràtic en el qual vivim d'ençà del 14 d'abril de 1931, mirant de defensar el contingut revolucionari que ens ha servit de programa sempre, ja des de molt abans de la caiguda del darrer Borbó. No n'hi ha prou de canviar un règim. Cal canviar també i estructurar fins els més petits engranatges tota la maquinària de l'Estat. La República, que en menys de dos anys ha donat a la nació una Constitució, i a Catalunya un Estatut, i que ha desfet l'embull militarista de casta, ha de portar fins al final la seva obra sanejadora. Tots sabem perfectament que l'esperit republicà no ha entrat encara als Tribunals de Justícia, i l'afer Arturo Menéndez n'és una bona prova. Però la tara pitjor, i que fins ara s'ha dissimulat, però no s'ha extirpat, està en les entitats municipals. Tots els Municipis de Catalunya han patit la intromissió dels Secretaris damunt els Alcaldes, fins al punt de què en alguns Ajuntaments la voluntat del Secretari ho era tot. Sabem de molts Alcaldes republicans que han de fer esforços heroics per contenir l'actuació destorbadora dels Secretaris, la majoria d'ells lacais de la Dictadura. La revolució del 14 d'abril acordà la destitució dels funcionaris indesitjables que per la seva voluntat interessada de protecció a les Dictadures s'atregueren l'odi de tots

—Has vist, Fritz? Einstein ha deixat d'ésser alemany!

—No t'hi amoïnis... En règim feixista, no es necessiten per a res les grans intel·ligències...

els ciutadans honrats de Catalunya. A la nostra terra fou possible que aquell virrei que fou el capità general Barreira es fes ajudar de la majoria d'aquests Secretaris. Molts d'ells foren consultors, denunciadors i espies dels nostres patriotes, que acabaren a la presó, a la misèria, a l'exili, o que moriren sota acusacions infames. En proclamar-se la República els més vidents d'aquests Secretaris foren separats de llurs càrrecs. Però molts d'ells, més murrís o més covards que els altres, s'emboscaren en llocs on avui ningú no els recorda, però des

dels quals ells encara continuen llur obra d'espionatge. N'hi ha a l'Ajuntament de Barcelona. N'hi ha, també, a tots o gairebé tots els principals Ajuntaments de Catalunya. Ara aquests Secretaris s'emparen en el recurs contenciós-administratiu per tal d'ésser reposats en llurs llocs. Cal estar alerta. L'obra de la revolució no pot ésser mixtificada, i aquests indesitjables han de seguir vivint en l'oblit més absolut. Ja que no se'ls ha castigat, almenys que no aixequin mai més el cap...

CARLES BRUGUERA

El jueu pregant

—Déu meu! Fés que parin les persecucions a la nostra raça, car l'Hitler nega que ens persegueix!

JAUME BOFILL I MATES

El dia 2 morí aquest polític i escriptor català, un dels fundadors d'Acció Catalana. Tot i no haver-nos sentit mai identificats d'una manera completa amb les seves interpretacions del catalanisme, no pot negar-se que Jaume Bofill i Mates ha estat un bon patriota, i que ha treballat amb amor per la grandesa del nostre ideal patriòtic. Bofill i Mates fou elegit regidor per Barcelona l'any 1913, presentat per la Lliga Regionalista. En entrar a l'Ajuntament formà part de la Comissió de Cultura. L'any 1919, fou elegit diputat a la Mancomunitat de Catalunya, en la qual exercí el càrrec de Vicepresident. Més tard fou anomenat Conseller de Política Social i entrà a formar part del Consell de Pedagogia i de l'Oficina d'Estudis Jurídics. L'any 1922, fou un dels que convocaren la Conferència Nacional Catalana, de la qual nasqué el partit polític d'Acció Catalana, que ell presidí durant molts anys. Darrerament Jaume Bofill i Mates havia accentuat la seva tendència republicana, però en sentit de dreta. L'any 1931, fou elegit Diputat de la

primera Diputació de la Generalitat de Catalunya. Víctima dels giravolts que Acció Catalana ha donat sempre, i que han cristallitzat en una ineficàcia absoluta, Bofill i Mates fa poques setmanes havia entrat novament a la Lliga Regionalista. Home d'excellents qualitats oratòries, la seva actuació política no ha donat tot el rendiment que calia esperar d'ell, per haver vacil·lat sempre en la matisació concreta del seu catalanisme actiu. Com escriptor, Jaume Bofill i Mates ocupava un dels llocs més eminents de la moderna lírica catalana. Partit de l'escola de Xènius, format en el noucentisme i en la influència d'l «Glossari», Bofill i Mates havia portat l'arbitrarisme d'Orsià a les darreres conseqüències cerebrals. Els seus llibres de poesies «La Muntanya d'ametistes», «Somnis», «La ciutat de vori», «Selvataña amor», «Ofrena rural» i «Sàtires», donen un to personalíssim a la nostra moderna lírica, i és evident que alguns dels seus poemes figuraran amb gran honor a les antologies catalanes futures.

(D. E. P.)

REPICS

VISIONS RAPIDES

GENT DE SOTANA

Comencem avui aquestes ratlles, denunciant un fet que en arribar a coneixement nostre, ens ha indignat per l'acte de covardia, poc civisme i gens de cultura ciutadana que representa.

A les Escoles Franceses de la nostra ciutat cada setmana es presenta un d'aquests homes que porten sotana i que se'ls anomena capellà o «padre», que fa més fi. Aquest «senyor» dóna unes classes de doctrina als alumnes que el volen escoltar, ja que tots no hi assisteixen, puix que aquestes lliçons les dóna al marge de l'horari de l'Escola. La setmana passada en una d'aquestes classes, en veure que cada dia que passava eren menys els alumnes que hi assistien i per tant cobrava menys pessetes (que per a ell això és el més interessant...) es va encarar «valentament» amb un pobre vailet de deu anys i li clavà un fort cop de «puntero» al cap. ¡Senzillament, és un acte brutal i intolerable que es donin aquests espectacles que tan poc diuen a favor d'una institució d'ensenyament!

ENCARA...?

A Catalunya encara hi ha monàrquics. Suposem la resposta immediata dels llegidors: —¡ Això ja fa temps que ho sabíem...! — Però el que potser ignoren és que hi ha genteta d'aquesta que està desempenyant càrrecs públics a molts Municipis de la nostra terra, i el que més indigna és que no s'estan de propalar i declarar, a l'ensems que n'estan orguïllosos, que

ells són monàrquics. I per tal que tots els ciutadans de Catalunya en prenguin nota, i sàpiga tothom que encara hi ha qui defensa aquell règim que va ésser enfonsat el 14 d'abril, citarem uns quants casos, dels molts i variats que ens ocupen: A l'Ajuntament de La Roca hi ha els senyors Pont, Agustí, Grau, Vilà i Galvany. Només cinc...! A Cànoves, els senyors Junqueras i Garriga; a Sant Climent de Llobregat, el senyor Mateu. La setmana vinent continuarem aquesta llista, ja que necessitariem molt d'espai per a enumerar-los a tots. Tants n'hi han...! Cal que els anem coneixent...

AVENTATGES DE LA RÀDIO

Un amic nostre ens explicà ahir una facècia que ens féu molta gràcia. Un regidor del nostre Ajuntament quan celebra sessió, deixa dit a casa seva que ja avisarà a l'hora que hi anirà a sopar. Efectivament, quan l'home està cansat de sentir les «llunes» setmanals del senyor Sagarra, o quan comença a tenir gana, s'apropa amb molta cautela i gran dissimul al micròfon de la ràdio i com aquell que res, molt baixet diu: «¡ Noia, prepara la sopa, que vinc de seguida...» A casa seva, com que ja estan «al tanto», preparen el sopar i quan el nostre edil arriba a casa seva està tot preparat i a punt de menjar.

EXPECTACIO... I RES MES

Som divendres de la darrera setmana. Pels passadissos de la Casa de la Ciutat molta expectació. Aïts empleats que van i vénen amb carpetes i papers. Regidors que entren i surten de diferents despatxos. Tothom, absolutament, creu que avui a l'hemicicle hi haurà debat polític fort i

potser quelcom més. Són dos quarts de nou i la sessió va a començar. L'expectació va amb augment. Són les deu i el debat polític ja ha finalitzat. A desgrat de molta gent no ha passat res del que esperaven que passés. Unes paraules de cada un dels caps que integren les diferents minories i... «aquí no ha pasado nada». Vet-ací el procediment que sempre s'hauria d'emprar per a no donar lloc a espectacles que res no diuen a favor d'un Ajuntament com el de Barcelona.

EL 14 D'ABRIL

Aquest any tots els republicans ens veurem privats de poder festejar i retre el degut homenatge a una data històrica i que per sobre de totes les coses hem de respectar: EL 14 D'ABRIL. El Govern de la República ha donat més importància al divendres sant que a aquella data gloriosa, sense pensar segurament que si aquella no hagués esdevingut, els mateixos que ara han dictat aquesta ordre na estarien al lloc que actualment ocupen. Es la primera vegada que discrepem, amb tota sinceritat, però, d'una disposició del Govern de la República. Tenint aprovat el projecte de Congregacions Religioses, creiem sincerament que la República ha donat un pas molt llarg enrera.

HO REPETIM...

La setmana passada ja en dèiem alguna cosa i avui ho tornem a repetir per si algú ho ha oblidat: el republicà més ex-Director General de Seguretat, el nostre gran amic Artur Menéndez, continua ENCARA empronat. ¿No s'hi pensa a resoldre aquest afer...?

J. JOVE-CLOP

LA
CUINA A GAS
INDISPENSABLE
A TOTA
CASA MODERNA

EXPOSICIÓ I VENDA:

APLICACIONES AL GAS

Avinguda Portal de l'Angel, 20

VISITIN ELS APARADORS

CASA BASTIDA

PASSEIG DE GRACIA, 18

Gran Basar de Sastreria i Camiseria
Sistema Nord-Americà

CIUTADANS:

Si voleu vestir ben elegants i amb pocs diners aneu a can BASTIDA. Som els creadors i continuadors del Basar de modern estil adaptant totes les creacions de l'art del vestir i sempre amb preus incompatibles per qui usi normes de bona fe comercial. Cert es que la CASA BASTIDA amb competències i sense sempreva endavant i ara més que mai després d'un balanç amb gran superavit L'QUI DEM totes les existències a qualsevol preu per així fer el renovament i donar treball durant la calma als nostres obrers.

100.000 Trajos des de 25 pessetes
100.000 Pantalons des de 5 "

Gran Stock de Plomes, Gabardines, Trinxeres, Checos impermeables i tota mena de prenes modernes de gran estil des de 10 pessetes.

100.000 Mitjons gran fantasia des de	0'75 pts.
100.000 Corbates seda des de	0'95 "
100.000 Camises tots els estils des de	3'95 "
100.000 Calçotets des de	1'95 "
100.000 Païames des de	4'95 "

Tenim muntada una secció ràpida per la Sastreria i Camiseria que ens permet lliurar els encàrrecs a les quatre hores amb assortit de gèneres de tots els preus.

Casa de Caritat de Barcelona

SERVEI PUBLIC DE POMPES FUNEBRES

Direcció i Oficines: EDIFICI DE LA CASA DE LA CARITAT, Carrer de Torres Amat, núm. 8; Telèfons 16524, 16525 i 16526.

Subcentrals: Carrer del Clot, núm. 71; Telèfon 50641. Carrer Creu Coberta, núm. 91; Telèfon 73361

Sucursals: Carrer de Sant Andreu, número 221; Telèfon 51051. Plaça del Centre (Sans), núm. 4; Telèfon 33471. Passeig del Triomf, núm. 17; Telèfon núm. 52012. Carrer de Sarrià, núm. 72; Telèfon 73632.

Badalona: Carrer Reial, núm. 110; Telèfon 87 B. Carrer de Fermí Galan (S. Adrià), 26; Telèfon 248.

Hospitalet: Central: Laureà Miró, núm. 60; Telèfon 23 H. Sucursals: Pi i Margall, número 90; Tel. 31226. Progrés (Coll Blanc), núm. 58; Telèfon 31227.

Santa Coloma de Gramenet: Carrer d'Anselm Clavé, número 13.

LA CAMPANA DE GRACIA

El partit fantasma

Per l'Abril, cada gota en val mil...